

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidieceșane Sibiu, strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refușă. Articollii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garmond — și timbru de 60 fl. pentru fie-care publicare.

Ziua Monarchului.

Sibiu, 21 August n.

An de an biserica noastră serbează cu evlavie și credință însemnata zi de 18 August st. n., în care înainte de acésta cu ani șezdecinci și unu prințisorul *Francisc* a văzut de primadată lumina zilei.

Și bineplăcut'a Celui ce toate le îndrăpă și după a Lui nepătrunsă înțelepciune le cârmuesce, ca din micul prințisor să devină deja la frageda etate de abia 18 ani Domnitoriul unei monarhii bănuite amar de neînțelegeri și scâldate în sângele popórelor ei, vârsat șiroie — deoparte pentru elup-tarea presupuselor drepturi și delătu-rarea dinastiei înșasi, ear' de altă parte pentru apărarea Tronului și dinastiei.

Pe partea acésta din urmă era și poporul român de sub sceptrul Habsburgilor, și mult eroism și jertfire de sine dovedit'a poporul acesta întru împlinirea datorinței sale de fidelitate și alipire nefermuită față cu Domnitoriul și casa Lui.

Și a mers acest popor în lupte și a suportat toate vicisitudinile timpului de restriște și cercări grele, cu credința în Tatăl ceresc, care ascultă pe fiii sei credincioși, și cu dragoste ferbinte pentru tinărul Domnitoriu, ear' servitorii Altariului ridicat'au cucernice rugăciuni, cum însuși tipicul serviciului divin al bisericei noastre prescrie, în frumoasa rugăciune:

— „Dămine, întru puterea Ta se va veseli împăratul, și de mântuirea Ta se va bucura foarte”, — precedată de ruga psalmistului David:

„Dămine, mântuesce pe împăratul, și ne auzi pe noi ori în ce zi te vom chema”...

Și Dumnezeu l'a mântuit și datu-i-a înțelepciune, ca să împace și liniștască țera, și i-a dat inimă deopotrivă iubitore pentru *tote popórele sale*, — celor ce i-au greșit ertându-le, celor ce pururea credincioși i-au fost, multă-

mindu-le, și tuturor dragostea și bună-tatea Sa nemărginită împărțindu-le...

Și Duminecă de Duminecă, serbătore de serbătore, servitorii Altariului bisericei noastre, însoțiți de ceta credincioșilor ridică rugăciuni pioșe pentru bunul nostru Domnitoriu:

„Dămine, mântuesce pe împăratul, și ne auzi pe noi ori în ce zi te vom chema”...

Ear' la zile mari, întră cari loc de frunte are pentru noi ziua de 18 August, ziua născerii *M. Sale Francisc Iosif I.*, pe lângă aceste rugăciuni se mai rostesc în biseri a noastră rugăciunea de ingenunchiare:

„Dămine, Căla ce ești nemăsurat întru milostivire, Dumnezeu al nostru, dă robului Tău atotprealuminatului și mult stăpânitorului nostru Împărat și Rege, — pe care l'ai chemat spre a ne stăpâni — buna sporire a lui Moisi, vitejia lui David și înțelepciunea lui Solomon, spre mărirea numelui Tău, rugămu-ne Ție, Preasfinte Împărate, audi-ne și ne miluesce”...

Și a iubit Dumnezeu pe poporul Seu și insuflatu-i a Domnitoriului înțelepciune și prevedere și iubire de dreptate, pentru-ca cu inimă curată să plece urechia sa spre ruga poporului seu, și iată Sionul nostru ridicat din starea de dejosire venită asupra lui pe vremuri, și fortăreță peternică datu-i-a lui — autonomia.

Nimic de n'am avé noi, credincioșii bisericei dreptmăritore a Răsăritului, de cât autonomia, cimentată în „Statutul Organic”, și totuși vecinic motiv de recunoștință am avé față cu preabunul nostru Monarch *Francisc Iosif I.*

Dar' motive de recunoștință, de dragoste și de credință neclintită față de El, avem multe, — și am avé sigur încă și mai multe, dacă toate s'ar fi putut și s'ar pute întempla după a noastră dorință și după a Lui bună-voință...

*

Duminecă *M. Sa Francisc Iosif I.* a împlinit 71 ani de viață laborioasă și

gloriosă. Tote popórele monarhiei, de la margini până la margini, au serbat acésta zi. Unele cu sgomot și alaiu de stradă, altele în liniște și pietate, întră zidurile Casei Domnului, cu rugăciuni pentru zile îndelungate, putere și sănătate Monarchului, spre fericirea și mulțămirea popórelor lui credincioșe.

Poporul român n'a serbat cu alaiu, căci nu-i e firea de așa. A serbat însă în Casa Domnului, cu serviciu divin, cu rugăciuni și cântări întru preamărirea iubitului său Monarch. În centru, în biserica din *Sibiu-Cetate* serviciu divin a fost celebrat de însuși Înaltpreasânția Sa metropolitul *Ioan* asistat de asesorii consistoriali protopresbiteri *Moise Lazar*, *Zaharie Boiu*, *Nicolau Cristea* și *Mateiu Voileanu*; ca diacon a servit archivarul consistorial *D. Câmpian*.

După sfânta liturgie Înaltpreasânția Sa metropolitul ingenunchind înaintea altariului a rostit rugăciunea pentru Monarch:

„Dămine, Căla ce ești nemăsurat întru milostivire, Dumnezeu al nostru, dă robului Tău atotprealuminatului și multstăpânitorului nostru Împărat și rege *Francisc Iosif I.* — pe care l'ai chemat spre a ne stăpâni — buna sporire a lui Moisi, vitejia lui David și înțelepciunea lui Solomon, spre mărirea numelui Tău, rugămu-ne Ție, audi-ne și ne miluesce!”...

Era de față public numeros.

Toți în genunchi au ascultat rugăciunea pentru monarch, după finirea căreia s'a cântat imnul poporal „Dămine ține și proteje”.

În decursul liturgiei a fost hirotonit întru presbiter candidatul la preoție *Petru Roșca*, ales capelan în Măgura (tractul Orăștiei), ear' întru diacon candidatul *Vasilie Suciu*, ales paroch în Topârcea (cest din urmă a fost hirotonit întru presbiter Luni).

Aducă-și aninte totdeauna acesti noi lucrători în via Domnului, că darul preoției li-s'a dat cu ocaziunea aniversării a 71 a născerii *M. Sale* preabunului nostru împărat și rege *Fran-*

cisc Iosif I., și cu pietate și dragoste rostescă pentru El rugăciunile prescrise de tipicul bisericei noastre.

Alegerile învățătoresci.

Intr'un articol vorbind de întregirea posturilor învățătoresci, cu date oficiale am arătat că numărul *învățătorilor provisorii* aplicați la școlele noastre e mai mare de cât al celor definitivi.

Causa principală la acésta stare e: pe de o parte motivele egoiste ale unor persoane din singuraticile comune, de a-și căpăta în unul din anii viitori pe un fiu, văr, nepot etc., pe de altă parte un rău ce bătute în toate părțile, anume, *de a fi în cu intențiune provisoratul în posturile învățătoresci.*

Aprópe de două luni, în fie-care număr al ziarului nostru, locul rezervat inserțiunilor este plin cu concursurile pentru întregirea posturilor vacante învățătoresci. Așa azi ne aflăm în prețma săvârșirilor alegerilor învățătoresci. Mai mult ca jumătate din sinódele noastre parochiale se vor întruni spre acest scop. Din motive ponderóse se pretinde imperios, ca sinódele noastre cari au concurenți la posturile învățătoresci să se alégă. Acésta cu atât mai vârtos, de óre-ce mai mulți inspectori reg. de școle, în congresul lor din éstan și-au exprimat dorința, ca ministrul prin o ordinațiune să considere pe toți învățătorii cualificați, cari au funcționat în o comună un an ca provisorii, *de învățători definitivi în comuna respectivă.* Pentru noi, credincioșii bisericii ortodoxe, cari grație minții lumii... și înțelepte a Marelui arhieru *An. rein*, ne bucurăm de constituțiune liberală ca nici unii credincioși ai altor biserici, — o ordinațiune de soiul acesteia ar fi foarte jignitoare și rușinosă.

Jignitoare, fiind-că prin ea se ateneză direct la drepturile noastre garantate prin „Statutul organic”, ingerându-se persoane străine de legea și limba noastră în afacerile noastre școlare-bisericesci.

FOIȘORA

Carlsbadul.

Abia este țără, care să aibă atât de multe isvóre de felurite ape minerale și locuri de cură, ca și Austria și în deosebi Bohemia.

Diferitele reuniuni de medici din Austria le-au cuprins pe toate în almanachuri speciale. Din acestea află — dacă le iei în mână și le frunzăresci puțin, — că numărul băilor nu mai are sfârșit. Aprópe toate sunt bine întocmite, posed stabilimentele cele mai moderne, de băi, gimnastică etc., și sunt bine cercetate, căci medicii și întreprindătorii germani și ovrei s'au îngrijit să li-se facă și reclamul necesar.

Dintre toate aceste cea mai renumită baie nu numai din Austria ori din Europa, ci din lumea întrégă, este fără îndoială *Carlsbadul*, care posedă cele mai escelente ape *alcalico-salinice*; ba mulți afirmă, că *Carlsbadul* este *singurul* loc de adevărată cură cu putere vindecătoare în tota lumea; ear' celelalte băi nu sunt decât locuri de recreare generală, fiind efectul lor vindecător mai mult o exagerare pentru seducerea publicului suferind și credul.

Va fi mult adevăr în afirmațiunea acésta.

Carlsbadul e situat în o vale îngustă a râului *Tepl*, în partea nordvestică a Bohemiei, aprópe de granițele imperiului german și în special de Saxonia. Granița o formeză marii *Erzgebirge*, în vârful cărora pe timp senin se vâd și casele s ntinelor și diferitele hotele pentru turisți și călătorii cari cercetează acei munți fie pe jos, fie cu trenul, care duce peste orașul *Iohanngeorgenstadt* în Saxonia. Numele îl are acésta baie dela împăratul Carol al IV, despre care — se zice, c'a descoperit isvórele în veacul al XIV., cu ocaziunea unei vânătorii aranjate în munții din jur. Cercetările ulterioare însă au dovedit, că despre isvórele de aici se face amintire deja în v. XII; Carol al IV. le-a scos numai mai tare la ivélă, făcându-le renume. Înălțimea orașului e de 374 m. peste mare.

La început nu era în jurul isvórelor decât o vale foarte îngustă, mărginită de deluri înalte, stâncóse ori acoperite cu pădure de brazi, fagi și stejari.

Totul era un loc din cele mai selbatice; ear' azi a prefăcut civilizația omenescă acest loc într'un oraș, în care edificiile cu câte 4, 5 și 6 caturi rivaliséză în mărime și frumseță cu edificiile din capitalele cele mai mari.

Fresce cele mai multe nu sunt clădite în ordine simetrică, fiind acésta un lucru imposibil, ci unele deasupra altora și într'o desordine poetică, după cum a permis îngustul teren. Unele sunt pe stânci, altele pe terase din piatră cioplită.

Zeci și sute de trepte duc la ele, formând cruci și curmeziș căi, succuri și unghiețe, prin cari abia te poți orienta. Cu un cuvânt *Carlsbadul* și ca clădire presentă o particularitate, cum nu se mai pôte afla. Numărul caselor, dintră cari unele sunt casarmă întregi în preț de sute de mii, trece departe peste 1000. Spre mai ușora orientare s'a dat fie-cărei case, pe lângă numărul obi-cinuit și un nume deosebit, fie numele unei țeri, începând cu Austria, Ungaria, România și până la Louisiana, fie numele unui domnitor; ear' altele au numiri alegorice, de flori etc. Ce folos însă că cele mai multe din ele, peste 60% formeză proprietate exclusiv evrească.

Ceva mai regulată este partea orașului din spre calea ferată; strada cea mai frumoasă este *Parkstrasse* și așa numitul „*Westend-viertel*”, locuința aristocrației americane, engleze, franceze, însă și române și magiare, precum și a prinților ce dau pe aici. În acésta parte se află și cel mai frumos edificiu

din *Carlsbad*, care impune atât prin variațiunea formelor cât și prin raritatea stilului. Este biserica rusescă, zidită de câțiva ani din contribuii benevole cu prețul de preste 1 milion de ruble. Nu-i mare, ci mai mult mică, dar' foarte dragută, în stil oriental-rusesc cu turnulețele în forma cepelor și cu crucile duple rusesci, legate de lanțuri. *Tonans.*

(Va urma.)

Impăratésă Victoria.

(Urmare și fine.)

Bismarck încă în aceeași zi a absolvat pe căpitanul. Îi era lui destul mânia împăratésăi Augusta, care nici-odată nu i-a putut erta, că a înfrénat cu multă necruțare pe adicții ei; astfel întră alți mulți pe contele *Arnim* l'a persecutat până la sinucidere. Și a avut noroc Bismarck, că bigota împăratésă bătrână și liberala soție a moștenitoriului nu s'au putut nici-când înțelege una pe alta. Impăratésă bătrână ura pe nora-sa dór' încă și mai mult de cât Bismarck și nu putea să-erte, că supușii ei așa de fervent adora pe „venitura”.

Că princessa așa de populară era la prusiaci, în prima linie avea să mulțămescă sentimentelor sale democratice. Eșia în public

Rușinosă, de ôre-ce respectiva ordinațiune ar fi un testimoniu, că noi nici după o viață constituțională de peste 30 de ani nu numai că nu ne știm folosi, aprecia și apăra drepturile garantate, dar' nici nu ni-le cunoștem chiar.

Așa dară nu numai în interesul școlii, învățământului și al învățătorilor nostri este necesară întregirea definitivă a posturilor învățătoresci prin alegere, ci și din punct de vedere al susținerii nestirbite a dispozițiilor cuprinse și garantate în „Statutul organic” și a susținerii demnității, reputațiunei și vazei bisericeii noastre, și prin ea a noastră, a fiilor ei.

Premerele acestea, apreciind importanța cea mare ce o are statul învățătoresc în mijlocul poporului nostru, se așteptă, ca alegerile învățătorilor să se sêvêrșească în așa chip, ca prin ele să nu se pângărească, ci să se înalțe vaza, buna apreciere și recunoștința față de acest stat.

Și acest scop, pe care până acum durere cei chemați foarte puțin pond au pus, se va ajunge atunci, când aceste alegeri vor fi libere liniștite și sêvêrșesc.

Libere și liniștite vor fi atunci, când nu se va eseria nici o influință din partea concurenților sau a altor persoane cu mijloace coruptoare, fie asupra conducătorului alegerii, fie asupra alegătorilor.

Am accentuat acestea, de ôre-ce durere, nu sunt încă „corbi albi” d. e. d-nii protopresbiteri, — onôre escepțiunilor — cari drept „cadou” pentru reușirea cutărui învățător în cutare comună, pretind mici servicii, sau favoruri.

Apoi ôre multe alegeri sgomotose ale căror fructe sunt protestele, trece-riile la altă confesiune etc., nu sunt ele de obicei efectul „corteșirilor”, de multe-ori și în multe locuri sêvêrșite cu cele mai mârșave arme, arangiate de către concurenți cu sêptemâni înainte de alegeri?

Avem firma speranță, că autoritatea noastră școlară-bisericăscă va pune capet acestor neligiuri ce au prins rădăcini în organismul nostru bisericăsc-școlar. Și ca acesta să se pôtă face mai îngrabă, e o datorință a tuturor cari vor observa astfel de nelegiuri, a-lê aduce la cunoștința forurilor noastre superioare.

Sêvêrșesc vor fi alegerile, dacă pe lângă aceea că vor fi libere și vor decurge în liniște, conducătorii lor, d-nii protopresbiteri, prin un serviciu divin festiv, prin o predică acomodată și instructivă actului ce se sêvêrșește, vor ridica nimbul sêvêrșesc al acestei zile. E bine să se facă astfel, căci sêvêrșirea sêvêrșescă a acestui act are și mari și folositoare îniriurițe asupra poporului, din punct de vedere al atențiunei, stimei și respectului față de postul învățătoresc.

cu soțul și cu copiii ei ca ori-care altă femeie de cetățean, disconsiderând toate restricțiunile etichetei de curte, și a înduplecat pe soțul ei să-și deie copiii la școle publice; era mare adorătoare a artelor și îngrijia mult de sôrtea sêrăcimei. Ea a înființat în Berlin prima școală de economie casnică pentru instruirea fetelor de părinți lucrători în fabrici, și nu era raritate a vedea pe princesa de corônă sêra în școală pusă sub protecția ei, arătând fetelor cum trebuie pregătită mâncarea cutare ori cutare. Cu afabilitatea ei uimitoare, isvorită din bunătatea femească, știa să-și deoblige pe toți cari puteau să ajungă în apropierea ei, și humorul berlinez a și po-reclit-o „Englischer Engel”, ceea-ce pôte să însemne „înger englez”, dar' și „înger în-geresc”.

De-și și iubea soțul cu iubire fără margini, totuși în viața familiară avea une-ori și momente de amar. Frideric Vilhelm, ori cum se numia mai târziu: Frideric III. era cam ușuratic, adorator de tot ce e frumos, despre ale cărui aventuri chronique amurease berlinesă știa să vorbească foarte multe. În această privință sêmăna cu unchiul seu, cu regele Frideric Vilhelm III., pe care contemporanii îl numiau „trubadurul de pe tron”. În princesa Victoria

Iar' de încheiere, drept stea conducătoare alegătorilor la alegerea de învățători, las să urmeze sfatul înțelept al Marelui arhieru Andreiu, dat într'un act alegătorilor din frunțașă comună Seliște. Iată-l:

„Mai departe, ca un amanet las iubitorilor mei Selișteni, că la candidarea de învățători (profesori) se nu se seducă de vre-o patimă și părtinire, ci să fiți curați la inimă, necătând la locul nașterii concurenților, ci la procopsala lui.”

D. A. Mosora.

Convocare.

În sensul §§-lor 23 și 26 din statutele „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” se convôcă

Adunarea generală ordinară

a Asociațiunii la Sibiu, pe zilele 21 și 22 Septembrie st. n. 1901, pe lângă următorul

Program:

Ședința I.

Sâmbătă în 21 Septembrie st. n. 1901 la 11 ore înainte de amêzi.

Ordinea de zi:

1. Deschiderea adunării generale.
2. Constatarea delegaților prezenți.
3. Raport despre activitatea comitetului central în anul 1900.
4. Alegerea comisiunilor:
 - a) pentru examinarea raportului general;
 - b) pentru examinarea rațiociniului pe anul 1900 și a proiectului de buget pe anul 1902;
 - c) pentru studiarea modificărilor propuse la „Regulamentul pentru secțiunile științifice-literare;
 - d) pentru înscrierea de membri.
5. Propuneri eventuale.

Ședința II.

Duminică în 22 Septembrie st. n. 1901 la 10 ore înainte de amêzi.

Ordinea de zi:

1. Rapôrtele comisiunilor.
 2. Alegerea presidentului, vicepresidentului și comitetului central.
 3. Fixarea locului pentru proxima adunare generală.
 4. Dispozițiuni pentru verificarea proceselor verbale.
 5. Închiderea adunării generale.
- Se observă, că eventualele propuneri au să fie prezentate în scris presi-
sidiului Asociațiunii (Str. Morii Nr. 8), cu 8 zile înainte de adunarea generală.
- Sibiu, din ședința comitetului central al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român”, ținută la 8 August 1901.

Iosif Sterea Șuluțu Dr. Ilie Beu
secretar II.

era multă inclinațiune spre gelozie, ear' în cercul împêrătesei Augusta se aflau totdeauna câteva suflete milôse, cari se îngrijeau de ajuns, ca totdeauna să fie au fait despre cele mai noue cuceriri ale soțului ei. Numai o singură-dată, chiar numai odată s'a întâmplat, că s'a lăsat răpită de patimă și a erupt din ea femeia gelôsă. La un bal. Cu două zile înainte de aniversarea zilei sale natale vêduse pe masă în biroul soțului ei un colier frumos, despre care credea, că i-l cumpărat ei cadou de ziua născerii. Fericită de această surprindere a eșit grabnic din birou, ca nu cumva soțul ei să deie peste ea și să afle că știe deja de surprinderea ce dînsul i-o pregătesce. În sêra aceea însă era „bal la curte” și spre surprinderea ei a vêdut colierul la gâtul unei actrițe de vestită frumșetă. A chieat-o la sine și i-a zis cu voce tare, ca să audă și cei din jurul lor:

— La serate de acestea nu e obicei a veni împodobite cu juvaere false.

— Vê rog, Alteță, — a gângăvit actrița spăriată, — colierul e veritabil; știu eu totă siguranța.

— Nu se pôte! Pe cel veritabil, care n această esecutare exclusiv pe a mea sêmă

Achitarea lui Sarafoff.

Întreaga presă europeană a primit eu nemulțămire știrea despre achitarea lui Sarafoff și a celorlalți membri din fostul comitet revoluționar macedonean, și s'a pus pe punctul de vedere accentuat dintru început din partea ziariului nostru, că prin verdictul de achitare al curții cu jurați din Sofia se declară pe față complicitatea poporului bulgar în toate actele condamnabile sêvîrșite de Sarafoff și consoții săi. „Tribuna” dela Roma publică despre achitarea lui Sarafoff un articol violent, în care face vinovat pe guvernul bulgar, ca dirigitoriu al justiției, pentru achitare și în urmăre îl face și complice al asasinilor. Lokalanzeiger din Berlin atacă asemenea cu violență achitarea lui Sarafoff, și pune vina tot pe guvernul bulgar, care a pregătit achitarea. Aspre și muștrătoare articole scriu și ziarurile Kölnische Zeitung și Münchener Allgemeine Zeitung, și tot așa și Allgemeine Zeitung dela Viena, care numesce „scandalôsă” achitarea, și constată că prin ea s'a dat lumii dovadă că Bulgaria aprôbă politica de asasinat. Ziarul francez Temps încă condamnă achitarea, și crede că chestia nu e rezolvată încă, ci va trebui să mai aibă urmări, pe cale diplomatică.

Iată deci, că Bulgarii, achitând pe cei pecațoși, au ajuns să fie toți condamnați, din partea întregii Europe!

Scrișore din Seliște.

— Alegere de preot și învățători. —

Ziua de 5 August n. c. a fost însemnată pentru credincioșii bisericeii noastre de aici. În această zi ni-am ales în locul veteranului preot Daniil Marcu, carele a trecut la pensie, un nou preot precum și trei noue puteri didactice la școlă noastră.

Mai ales ce privește alegerea de preot, am făcut una dintre cele mai norocoșe alegeri, alegând cu majoritate absolută, dintre cei patru concurenți pe cel mai vrednic și de o cualificațiune superiôră, pe absolventul facultăței filosofice dela universitatea din Budapesta Iacob Șteflea.

Dacă alegerea acestui candidat nu s'a putut face cu unanimitate, este a se atribui faptului, că contra-candidații D-Sale, mai ales unul, tot fiu al comunei, a pus toate petritele în mișcare spre a-și asigura alegerea, deși vedea, că întreaga inteligență, din considerare că candidatul Iacob Șteflea are o cualificație superiôră, dorește și voește alegerea acestuia.

S'a rupt deci o părticică a alegătorilor, dar' conștiința curată a majorității alegătorilor a învins, căci cei mai mulți și-au dat votul pentru acela pe care l'au aflat de mai vrednic și mai apt de păstor al lor. Onôre lor!

Alesul să „trăiască” mulți ani cu bine spre a duce în deplinire toate speranțele mârșete ce le așteptă alegătorii dela D-Sa!

Actul alegerii de preot a decurs Duminică înainte de amiază. În aceeași zi după prânz s'a întrunit din nou sinodul parochial electoral spre a-și alege învățători. Aleși au

a fost făcut, numai eri l'am vêdut pe masa soțului meu.

Actrița după acestea așa a dispărut de la bal, în cât nici nu s'a mai oprit până la New-York. Acolo mult timp îi anunțau reprezentațiunile pe lângă reclamul, că colierul ce-l pôtă la gât i-l'a făcut cadou soția moștenitoriului corônei germane.

În deplina ei sublimitate de femeie și soție a strălucit princesa Victoria în timpul când pe soțul ei l'a copleșit cancerul gutural și la ordinul medicilor a trebuit să plece în Italia la climă mai domolă. Aderenții ei o rugau să rămână în Berlin, fiind-că împêratul e foarte bătrân și nu se știe ôra în care tronul va deveni vacant. Pentru cas de această eventualitate ar fi bine, ca cel puțin ea să apere drepturile soțului ei, pe care mulți ar vré să-l presinte ca incapabil de domnire. La toate însă ea rămânea neînduplecată și răspundea mereu:

— Mai întâiu sunt soția bărbatului meu, și numai după aceea pârtașă a gloriei lui.

Nu l'a pârșit nici pe o clipă. Cu el împreună a luptat și a suferit, și cu uimitoare jertfîre de sine l'a îngrijit. Totuși, când i-a sosit vestea că împêratul Vilhelm I. a ră-

fost Ioan Iacob, Cornelia Stoica și ca conducătoare la asil Eugenia Sfetea.

Ambele alegeri au decurs în cea mai perfectă ordine, deși alegătorii erau cuprinși de o vie agitație. Bunul tact și energia împănătoare a conducătorului acestor alegeri, a P. O. Domn protopresbiter Dr. Ioan Stroia a înfrênat ori și ce alunecare pe povernișul disordinei și gălăgiei.

Păunaș.

Din „Țera libertății”.

— Impresiuni de călătorie. —

de

Ioan Baptist Boiu

Era în toamna anului 1893. Urmând atunci amicabilei invitări a colegilor universitari din România liberă, de a participa la congresul studenților ce era convocat la Buzău, am plecat vre-o zece înși, șoimi de prin Carpați, cuprinși de dor a vedea odată regatul vecin, despre care atâta cetisem și aușisem. Eu unul, ca mai aprôpe de frontieră, mă furișasem încă ca școlar în mai multe rënduri pela „Turnul-roșu”, dar' mă vete crede că departe n'am fost ajuns... La 1893 însă mi-a fost și mie dat a petrece câteva zile plăcute pe pământ românesc, în statul cel tinăr și viguros, unde după cuvântul poetului:

... din Constanța și până
la Predeal

Au toți aceeași tîntă, același
ideal.

(Stoiculescu).

Și ducend salutări dela frați la frați, am fost primiți cu ospitalitate adevărat românească și duși ca în triumf. Era și un timp politicesc agitat, fiind la ordinea zilei: cestiunea națională.

Cum a decurs congresul și sêrbările împreunate cu acela s'a descris la timpul său pe larg în foile noastre. Cred că acele zile fericite ce le-am petrecut la Buzău, Ploesti și în falnica capitală București, ne vor fi tuturor neuitate...

Impresiunea cea bună ce-mi făcuse țera românească dela început m'a determinat a veni iară și iară. Astfel am avut dar' ocaziune a cunoșce din ce în ce mai bine referințele vieții. Mărturisesc, că m'a surprins progresul cel repede ce-l vedeam realizat de frații nostri din regat, pe toate terenele. În privința acesta las să vorbescă altul mai competent decât mine, și anume dl G. Benger, consul general al României la Stuttgart, care a eadat decurând un op de mare valoare: „Rumänien im Jahre 1900”, împodobit cu multe ilustrațiuni, întră cari la primul loc portretele foarte bine reușite ale suveranilor. Iată cum se exprimă acest profund cunoscător al țerii:

„Tinêrul stat al României a devenit în privința politică, militară și economică un prețuit factor în concertul popoarelor europene; pentru acesta i-a trebuit numai atâtea decenii, câți statelor din apusul Europei seculi. Am rămas uimit de progresul respectabil, ce l'a făcut țera”.

Și într'adevăr, cât ce ajunge omul la Predeal, îndată e captivat de frumșetea locului

posat, ea sollicita mai mult reîntorcerea a casă și ori-cât de mult s'au opus la acesta medicii, a plecat a casă, cu soțul ei bolnav de môrte. Sub durata întregii călătorii îi ținea în brațe capul și nu lăsa pe nime altul să-l îngrijescă. Ear' când sta să sucumbe de sfortările fizice, și cei din suită o rugau să întrerupă călătoria, pentru a se recrea, le răspundea:

— Soțul meu trebuie să sêdă pe tronul Hohenzollernilor, fie și numai o zi. Voesc, ca numele lui, ca împêrat să fie în istoria Germaniei.

Și a continuat a-l îngriji cu devotament și perseverență supraomenescă în cele 90 zile cât dat i-a fost să domniască. Așa de parte a mers în jertfîrea de sine, în cât chiar și lui Bismarck i-a ertat și ea l'a rugat să rămână atât cum au fost. Cancelarul după această conversație, întreruptă de tusa convulsivă a bolnavului, a eșit consternat zicându-și:

— Acesta nu e femeie, ci ființă supraomenescă!

Numai atunci a sucumbat, când s'au dovedit zadarnice toate îngrijirile și a ajuns pe catafalc omul pe care atât de mult l'a iubit. În tocmăi ca mamă-sa, regina Victoria

și pe lângă farmecele naturii mulțimea de vile clădite în anii din urmă ofer ochiului cea mai plăcută priveliște. Și mai încolo, în valca Prahovei, ce viêtă, ce frecuență, ce cultură intensivă!... Trecem repede pe la Azuga, Bușteni, tot locuri atrăgătoare cu mari stabilimente industriale, și iată *Sinaia*, reședința de vară a familiei regale, juvelul țării! E greu a descrie acest oraș de vile; așa ceva trebuie să vezi în realitate. Oprindu-ne aici. vizităm mai întâiu vechea mănăstire și biserică, apoi castelul *Peleş*. Nu știe omul ce să admire aici mai mult: cu frumuseța naturii rivalizează puterea artei. Ce promenădi și chioscuri, ce hoteluri moderne, și ce viață pulsează pretutindeni!.. Aici 'și dă întâlnire în timpul verii tot ce țera are mai distins, așa că Sinaia a devenit azi primul loc de cură climatică. Numai cu greu ne despărțim de acest raișor..

Continuând calea propusă, încetul cu încetul eșim din munți și înaintea noastră se deschide un șes frumos, bine cultivat. Trenul sboră spre *Ploești*, capitala districtului Prahova. Gara cea nouă e una din cele mai frumoase în țară; dela gară duce un lung bulevard drept în centrul orașului. Ploestii cu o populație de 40,000 ocupă într-o orașele României un loc de frunte. Liceu, cameră de comerț și a. Impunător e monumentul ridicat în amintirea batalionului II de vânători, eroicii luptători, cari au luat din mâinile Turilor Grivița.

Distanța Ploești-București o percurge acceleratul într-o oră și câteva minute. Suntem în *capitala regatului*. Acest oraș îl descria geograful *Klôden* încă înainte cu trei decenii ca neregulat și murdar, ear' astăzi: o metropolă cu aproape 300,000 locuitori, bulevarde ca în Paris, hoteluri mari și elegante, tramvaiu, parcuri minunate și grădini, o lumină electrică care face din noapte zi, multe fabrici ș. a. Deja la gară e un sgomot asurzitor, ni-se ofer deodată 10 birjari. Lucru firesc, că într'un oraș ca Bucureștii străinul dacă vrea să vadă barem ce este mai remarcabil, trebuie să petreacă mai multe zile.

(Va urma).

Revistă esternă

Nouă mișcare a boxerilor. Misionari belgieni raportează la *Bruxella*, că în *Mandjuria* boxerii au început de nou agitațiunile.

*

Resmiriță la granița bulgară. „Agente Telegraphique Bulgare” raportează despre o ciocnire sângeroasă între pi-hetele bulgare și soldații turci. Patru soldați turci au fost uciși, ear' cinci răniți. Venind în ajutorul Turcilor două companii au luat la gônă pe soldații bulgari și au ocupat comuna Sary-Tas de pe teritoriul bulgar. Spre alungarea turcilor au fost trimise trupe bulgare.

Guvernul bulgar a făcut remonstrațiune energetică la Constantinopol în cauza violării graniței.

*

a Angliei, a renunțat atunci și ea la toate bucuriile vieții. A luat numirea „văduva împăratului Frideric”, spre a semnala prin aceasta: ce mult a fost una cu soțul ei în toate cugetele și toate simțirile ei. Și de atunci numai o singură-dată a mai avut rol în politica de curte: când fiică-sa îndrăgise pe Battenberg, mai târziu eroul principe al Bulgariei. In-suși fiul ei, împăratul Vilhelm II. a fost însă contra acestei căsătorii. În lupta aceasta i-s-a eshauriat apoi într-întregă forța și puterea de rezistență. De nou a trebuit să vadă în șirul dușmanilor ei pe Bismarck, și dovadă că ce mult a urât ea pe acest om, sunt cuvintele pe cari le-a rostit la vestea morții lui Bismarck.

— Are tot dreptul, ca într-întregă Germania să-l deplângă; nu ași considera ca exagerație, dacă atâtea flori îi vor pune pe coseiug, câte pôte să producă o primăvară a Germaniei. De la mine însă nici barem un buchetăș de violele nu capătă, căci el a fost fatalitatea întregii mele vieți.

— „după „Pesti Napló” —

Pacea chineză. Se raportează din Peking, că Sâmbătă a fost predat în mod oficial plenipotențiatilor chinezi protocolul cu condițiunile de pace. *Li-Hung-Ceang* confirmând primirea a voit totodată să mai facă unele excepțiuni la textul protocolului, dar' i-s-a răspuns că textul are să fie privit ca stabilit definitiv. Plenipotențiatii chinezi speră că cel mult până Sâmbătă vor primi de la curte împuternicire să subserie protocolul.

*

Secretariul lui Krüger — la țarul. Telegramă privată din *Haga* raportează că secretariul presidentului Krüger a fost primit în audiență privată la țarul. După audiență secretariul a conferat mult, și în mai multe rânduri, cu ministrul de externe *Lamsdorff*. În cercurile politice se atribue forte mare importanță audienței.

*

Efectul proclamației lui Kitchener. „Daily Mail” raportează că într-o generalul Botha și Lordul Kitchener a avut loc des schimb de scrisori în cauza cunoscutei proclamațiuni a lui Kitchener. La urmă Botha a declarat, că dacă Kitchener va executa amenințările cuprinse în proclamație, *Burii vor împușca pe toți Englezii căzuți în prinsore.*

Tot în cauza proclamației se raportează că presidentul Krüger va adresa puterilor protest, basat pe §. 7 și 20 din convenția de la Haga, cari interzic beligeranților confiscarea averilor private.

Referitoriu la situația de pe câmpul de război Kitchener raportează că în 13 August colonelul Gorringer a atacat la Steinburg pe Burii de sub comanda lui Krutzinger și Erasmus și i-a alungat până la Ventersdorf. Comandanții *Carbet* și *Erasmus* au căzut în prinsore. Carbet e rănit de moarte. Trupele de sub comanda lui *French* încă au atacat o cetă de Buri, dar' la Bethesda o trupă de sondagi a fost cernirată de Burii lui *Theron* și făcută prizoneră.

Generalul *Botha* cu 4000 de Buri se află la granița Zulu-Cafferilor, unde generalul *Emmet* îi trimite zilnic trupe întăritore. Un detașament al armatei engleze, comandat de însuși *Kitchener*, înainteză contra lui Botha.

O telegramă din *Bruxella* dto 17 August raportează, că mai mulți Buro-fili bogați au oferit, lui Krüger să monteze pe spesele lor câteva vase de război și un torpilor submarin, spre a prinde flota engleză. Krüger a respins oferta pe motivul, că voesce să dovedescă lumii civilisate, că el rămâne totdeauna pe basă legală. Oferta aceasta numai atunci va fi primită, când Kitchener ar dispune împușcarea prizonierilor buri.

„Asociațiunea.”

Convocare.

Adunarea generală ordinară a despărțământului Făgăraș al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român”, se convoca pe ziua de 28 August st. n. a. c., în comuna Copăcel (localul școlii) cu următorul

Program:

1. La orele 8 a. m. serviciu divin.
2. La orele 10 deschiderea adunării prin directorul despărțământului.
3. Raportul comitetului despre activitatea sa în anul expirat.
4. Raportul cassariului despre starea casei și prezentarea rațiociniului.
5. Alegerea a două comisii: 1 pentru censurarea raportului comitetului și 2 pentru censurarea raportului cassariului.
6. Alegerea unei comisii pentru încensarea taxelor și înscrierea de membri noi.
7. Statorirea bugetului pe anul viitoriu.
8. Eventuale prelegeri.
9. Alegerea comitetului pentru un period nou de 3 ani.
10. Propuneri.
11. Alegerea comisiei verificătoare.
12. Inchiderea adunării.

La acesta adunare se invită toți membrii despărțământului și toți aceia cari doresc progresul cultural al poporului român.

Din ședința comitetului cercual ținută la 12 August 1901 în Făgăraș.

Iacob Macaveiu
director.

Dr. Ioan Șenchea
notariu.

Convocare și invitare.

Reuniunea învățătorilor români dela școlile confesionale ortodoxe din protopopiatele aradane I—VII din dreapta Murășului își va ține adunarea sa generală de est-timp *Luni și Marți în 26 și 27 August n. c.* în aula seminarului diecesan din *Arad*.

În înțelesul §. 11 și 12 din statute, convocăm la această adunare generală ordinară pre toți P. T. DD. membrii fondatori ordinari și ajutători ai reuniunii, dar tot odată invităm și rugăm să participe la această festivitate a noastră toți P. T. binevoitori ai școlii noastre confesionale.

Bilete reduse de călătorie primesc fiecare membru dela președintele respectivului despărțământ protopopesce pe linia la *Arad* și retour, valabil pe timpul dela 19 August până la 2 Septembrie, respective dela 25—28 August n. c.

Arad, din ședința ordinară a comitetului central ținută în 3 August n. 1901.

prof. *Teodor Ceotea*, m. p.

președinte

Iosif Tisu, m. p.
secretariu I.

NOUTĂȚI

Dela Asociațiunea. Ministrul ung. de comerț cu ordinațiunea Nr. 50211/VI din 27 Iulie a. c. a încuviințat membrilor Asociațiunii, cari vor participa la aduparea gen. din 21—22 Sept. a. c. (st. nou), beneficiul de a călători pe liniile căilor ferate ale statului cu preț redus și anume pe clasa I. cu bilet de clasa II., pe clasa II. cu bilet de clasa III., ear' pe clasa III. cu 1/2 bilet de clasa II. Aceste bilete cari se vor libera prin prezidiul Asociațiunii, de astădată vor fi valabile și pentru trenuri accelerate. Călătoria la și dela Sibiu va trebui să se facă între 15 și 30 Septembrie nou (în comunicațiunea de vecinătate nu se vor pute folosi aceste bilete).

Membrii Asociațiunii, cari vor participa la adunarea generală, sunt invitați a se anunța la biroul Asociațiunii (Sibiu, str. Morii 8), până cel mult 15 Sept. nou, ca să li-se pôte libera biletul de cale ferată. Deodată cu acesta anunțare vor fi să se facă și înscrierile pentru cuartir, banchet și escursiune, indicându-se dacă participanții reflecteză la camere de hotel, ori la încortelare gratuită în case particulare. La scrisoarea de anunțarea se va alătura suma de C. 1.— după fie-care persoană (în mărci postale) pentru acoperirea speselor biroului și pentru emblema de membru. Înserieri ce vor sosi după 15 Sept. nou și fără taca de C. 1.— nu se vor pute considera. Sibiu în 16 August 1901. Biroul Asociațiunii.

*

Printul de corună al României. Alteța Sa Ferdinand, însoțit de generalul Robescu și de majorul Demetrescu va asista la manevrele mari ale armatei noastre.

*

Dela oficiu postal. Pe basa dispozițiunii luate de ministrul de comerț sub Nr. 34342, cu începere dela 18 August oficiul postal și telegrafic în zile de Duminecă, la Anul-Nou, a doua zi de Pasci, Joia mare (Ispas), Joia verde, a doua zi de Rusalii, în ziua primă și a doua a sărbătorilor Crăciunului, cum și în cele două sărbători naționale (11 April și 20 August) va ține ore de oficiu de la 8 1/2—11 1/2 înainte de amiază, ear' după amiază birourile vor fi închise. Orele de oficiu pentru telegraf și telefon rămân aceleași ca până acum.

*

Favor soldaților țerani. Ministrul de război a dispus, ca soldaților țerani, cu începere din anul viitoriu, la cerere proprie să li-se deie concediu pe timpul din I—15 August spre a fi de ajutoriu a casă la lucrul de câmp. La reîntoarcere concediații vor avé să adevărescă prin act dela primărie că și-au folosit timpul concediului cu lucru de câmp și nu cu altceva.

*

La fondul de 20 bani întemeiat de „Reuniunea sodalilor români din Sibiu” pentru acuirea unei case cu hală de vânzare pe seama meseriașilor români din Sibiu, au contribuit următorii: O societate de turisti din România în vederea norocoșei reîntoarceri de pe *Negoiu 100 cor.*; dl *Cornel Roman*, directorul stațiunii agronomice din București, dela un cerc de amici, binevoitori și spriginitori ai causei burghezimii noastre, a administrat suma de 100 cor.; Daniil Constantinescu, paroch în Ighisodorul-român, pentru sine, pentru soția sa Rachila născ. Lichirie și pentru fiii sei Aurel, Victor, Romul, Ilariu și Ionel, în total 3 cor.; Nicolae Isac, par. (Topârcea) 1 cor.; Valeriu Popovici, paroch (Sibiel) 1 cor.; Ioan Dimitrescu, paroch (Ti-

cușul-rom.) 40 bani; George Muncuș, paroch Sabina Muncuș născ. Fodorean, Victor Muncuș, dela toți trei 1 cor.; Simeon Alămorean paroch, Neaga Alămorean născ. Răcuciu, Veturia Alămorean (Alămor); Aurel Maniu, paroch, Poxelina Maniu născută Ghibu (Răcătău); Ioan Morușca, paroch, Ana Morușca născută Cado, Pompeiu, Adrian, Silvestru Aurel, Mateiu și Lucreția Morușca (Craiva, protopresb, Alba-Iulia), N. N. (București), Antoniu Mandeal, șeful agenturii principale a băncii „Transilvania” (Cluj), Leontin Pușcariu funcț. la „Albina”, Ermil Borcia, șef de secție la banca „Transilvania”, Vasile Mester, publicist, Pompiliu Dan, publicist și V. Tordășianu, secretariul „Reuniunii rom. de agric. din comit. Sibiuului”, Dr. Vasile Dan, adv. (Sibiu), fiecare câte 20 bani și N. N. (Sibiu) 40 bani.

*

Atragem atențiunea onor. cetitori asupra anunțului de pe pagina a IV pentru diferite literari la casa alienaților din Sibiu.

*

Peregrini români — la mănăstiri străine. Din incidentul hramului mănăstirii rom. cat. dela Maria Radna sute de Români peregrineză alătura cu cei de altă limbă și lege la acea mănăstire. De Duminecă au sosit la Lugoj neîntrerupt cete numeroase de Români din comunele Târnova, Iaz, Glimboca, Obreja, Ohaba-Bistra, Crâjma, Mărul și din alte comune, făcând popas în curtea bisericii gr. or. Nu putem înțelege rostul acestor peregrinaje la o mănăstire, în care întreg serviciul divin se face în o limbă cu totul neînțeleasă de poporul nostru. Avem dără și noi mănăstirile noastre, la cari încă au loc peregrinaje și în limba noastră se face serviciul dumnezeesc. Mănăstirea Hodoș-Bodrogului lângă Arad de exemplu încă este cercetată de zeci de mii de credincioși, prin urmare credem de consult, ca Români nostri să se alăgă acest loc de închinare spre buințele sufletesci. La Adormirea Maicei Domnului se sărbăză hramul acestei mănăstiri, cu care ocaziune mii și mii de credincioși cercetază acest vechiu locaș dumnezeesc, înzestrat cu călugări româneschi și cu limba română ca limbă bisericească. Este deci, credem, timpul suprem, ca preoții și învățătorii nostri să lumineze poporul și să-l îndemne la căutarea mângăerei sufletesci în bisericile româneschi, căci de multe-ori numai din cauza neorientării se face acesta de către poporul nostru, după-cum s'a putut constata aceasta și la peregrinii de Duminecă. („Drapelul“.)

*

Petrecere în Alba-Iulia. Reuniunea meseriașilor și economilor din Alba-Iulia învita la petrecerea de vară, ce se va ține în 28 August st. n. (în ziua de Sântă-Mărie), în grădina poporală (grădina poporilor) din Alba-Iulia. Venitul e destinat pentru nou înființarea reuniune. Inceputul la 7 ore sêra. Intrarea: de persoană 1 cor., de familie de 3 persoane 2 cor. 40 bani, de la 3 persoane în sus 3 cor. Petrecerea se va ține chiar și în timp nefavorabil. Suprasolvirile se vor cuita pe cale ziaristică.

*

Petrecere în Uiôra. Tinerimea română din M.-Uiôra și jur învita la petrecerea de vară ce o va aranja în 28 August n. în sala „Otelului Central” din M.-Uiôra. Venitul e destinat în folosul bisericii gr.-cath. din Uiôra-superiôră. Inceputul la 7 1/2 ore seara. Prețul de intrare: persoană 1 cor. 60 fil.; familia de 3 membri 3 corone; de mai mulți 4 corone. Suprasolvirile se vor cuita publice.

*

Petrecere în Arad. Învățătorii din Arad, cu concursul binevoitor al damelor și domnilor diletanți de acolo arangiază *Luni*, în 13/26 August din incidentul adunării generale a reuniunii învățătorilor dela școlile populare conf. ort. române din protopopiatele aradane I—VII. petrecere de joc împreună cu reprezentațiune teatrală în sala mare a păduriței din Arad. Venitul curat este destinat fondului reuniunii și casei naționale din Arad. Prețul de intrare: locul I. 3 corone, locul II. 2 corone, locul III. 1 coronă. Suprasolviri se primesc cu mulțămintă la adresa directorului școlar Iosif Moldovan în Arad. Se va reprezenta: *Paraclisierul* sau *Florin și Florica* operetă într'un act de *Vasilie Alexandri*, și *Otrava de hârciogi* comedie într'un act de *Antoniu Pop*. Inceputul la 8 ore sêra. În pauză se vor juca jocurile naționale „Bătuta și Călușierul” sub conducerea vătavului Iustin Olariu.

*

Știri mărunte. „N. Wiener Journal” e informat că baronul *Fejérváry* la tómnă va dimisiona din postul de ministru și cu această ocaziune M. Sa' va conferi titlul de conte. — Consistoriul archidieceșan a conferit clericului absolut Ioan Mateiu din Zdrapti un stipendiu de 1000 corone pentru a-și completa studiile musicale la conservatoriul din Viena. — La institutul de credit „Ardeleana” e ales director executiv avocatul Dr. Aurel Vlad.

Nr. 426/1901

[168] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroch în comuna *Cunța*, parochia de clasa a III-a, devenit vacant prin răposarea parochului Ioan Petrașcu, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate la còla B. pentru întregirea dotațiunei preoțesci dela stat.

Reflectanții la acest post au a-și așterne cererile lor concursuale, instruite conform normelor în vîgore subsemnatului Oficiu protopresbiteral în terminul deschis, și cu prealabila încunoscîntare a protopresbiterului a se presenta în vre-o Duminică sêu sêrbătoare înaintea alegătorilor spre a cînta respective a celebra și cuvênta în biserică.

Oficiul protopresbiteral al tractului Mercurea în conțelegere cu comitetul parochial din *Cunța*.

Săliște, 27 Iuliu 1901.

I. Droc
protopresbiter.

Nr. 167/1901.

[170] 1—3

Concurs repetit

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa a III-a *Fueș-Băgara*, protopresbiteratul Iiei, se escrie nou concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch sunt cele fasonate la còla B. pentru întregirea dotațiunei preoțesci din partea statului.

Informațiuni detaiate despre această parochie se pot lua dela comitetul parochial și dela oficiul protopresbiteral.

Reflectanții la această parochie au a-și așterne petițiunile concursuale instruite conform normelor în vîgore subsemnatului oficiu protopresbiteral până

la terminul susindicat și a se înfățișa înaintea alegătorilor pentru a cînta respective a celebra și a cuvênta.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Iiei.

Ilia, la 28 Iuliu 1901.

Avram P. Pecurariu
protopresbiter.

Nr. 452/1901.

[169] 1—3

Concurs

Pentru întregirea parochiei de clasa a III-a *Gohatea* cu filia *Ulieș*, protopresbiteratul Iiei, se escrie prin această concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch sunt cele fasonate la còla B. pentru întregirea dotațiunei preoțesci dela stat.

Informațiuni detaiate despre această parochie se pot lua dela comitetul parochial și dela oficiul protopresbiteral.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și așterne suplicele concursuale instruite conform normelor în vîgore subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Ilia, la 26 Iuliu 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Iiei, în conțelegere cu comitetul parochial.

Avram P. Pecurariu
protopresbiter.

Nr. 846/1901

[173] 1—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor de învățători dela școalele confesionale din comunele: *Agribiciu*, *Apahida*, *Butena*, *Calata-mare*, *Cara*, *Cojocna*, *Geaca*, *Muntele-rece*, *Rogojel*, *Șebeșul-mare* și *Someșul-rece*, prin această se escrie concurs cu termin de 20 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu unul fie-care din aceste posturi, sunt: 600

coròne din repartițiune pe popor și cuartir liber în edificiul școalei.

Concurenții au a-și așterne cererile lor subsemnatului oficiu în terminul sus amintit, fiind instruite conform normelor în vîgore.

Oficiul protopresbiteral gr. or. rom. al Clujului, în conțelegere cu respectivele comitete parochiale.

Cluj, 1 August 1901.

Tuliu Roșescu
protopresbiter

Nr. 2500/901

[172] 1—3

Artejtési hirdetmény

A nagyszebeni m. kir. állami elmeigyógyi intézet önkézelési élelmezéséhez szükséges élelmi cikkek közül: I. a marha- és borjúhús, II. sertéshús, zsir és hentesárak, III. liszt és dara szükségletnek az 1902 évre, esetleg 1902—1904 évre, tehát egy, esetleg három évre való biztosítása céljából 1901 évi szeptember hó 12-én délelőtt 11 órakor az elmeigyógyintézet gondnoki irodájában, a hol a szállítási részletes feltételek is megteudhatók zárt írásbeli tárgyalás fog tartatni.

Az egy évi szükséglet körülbelül a következő:

- I. csoport:
1. marhahús 28,000 kgr.
 2. borjúhús 9,000 „
- II. csoport:
1. sertéshús 4,500 „
 2. zsir 3,500 „
 3. fehér- és füstölt szalonna . 1,000 „

- III. csoport:
1. liszt (o, I, III és V. szám) 17,000 „
 2. dara 2,000 „

Felhivataknak mindazok, kik ezen szállítást sokat elvállalni óhajtják, hogy minden csoportra külön külön teendő egy koronás bélyeggel és

az I. csoportra 1000 kor. bánatpénzzel a II. „ 400 „ „ a III. „ 400 „ „ készpénzben, vagy elfogadhatóknak minősített értékpapirokban-névértékük szerint számítva-ellátott magyar nyelven írott és sajátkezüleg

aláírott, jól lepecsételt ajánlataikat, a melyekben a szállítandó és az intézet gondnoki irodájában részletesen megteudható, szükséglet szerinti cikkek árai egy, illetőleg három évi szállításra külön-külön ajánlkozva betűkkel- és számokkal kiírandók, illetve a lisztféléknél alapul véve a „Hermannstädter Zeitung“-ban mindenkor között helyi piaci árakat — a százalék engedmény számokkal és betűkkel ugyancsak egy, vagy három évre külön-külön ajánlva kiírandó, a fent kitett időben és helyen nyujtsák be.

Megjegyeztetik, hogy az ajánlat senki által vissza nem vonható és a nem magyar nyelven írott vagy nem az árlejtési feltételek szerint szerkesztett ajánlatok azonnal visszautasítottak.

Megjegyeztetik ezeken kívül, hogy az ezen hirdetésben kitett szükséglet-mennyiségek csak megközelítőleg határozottak meg és hogy a szerződött szállító tartozik a kitett mennyiségeknél többet vagy kevesebbet is az elfogadott ajánlatában kitett árakon szállítani.

Végül megjegyeztetik, hogy az intézet fenntartja magának azon jogot, hogy az egy évre avagy három évre szóló ajánlatokat fogja elfogadni, valamint, hogy a szállításokat azon vállalkozóknak engedje át, a kiket bármely okból megbízhatóbbaknak tart.

Nagy-Szeben, 1901 aug. 15 én.

A m. kir. állami elmeigyógyintézet igazgatósága.

La Librăria Tipografiei archidiece-sane în Sibiiu se află de vîndare:

Introducere în contabilitate

și
Contabilitatea
în partidă simplă

de

I. C. Panțu

profesor la școala superioară de comerciu.

Prețul 2 coròne.

ICÓNE SFINTE

pictură de mână în oleu, pe pânză, pe lemn sêu pe tinichea, ține, aluminium etc. în ori-și-care mărime pe lângă prețurile cele mai moderate ofere:

Librăria Tipografiei archidiece-sane
Sibiiu, strada Măcelarilor Nr. 45

II.

Archangelul Mihail
Gavriil
Apostol ori-care
Domnul Christos
Iisus în muntele Maslinilor
Sfântul Dumitru
Sfântul George
Ilie Prorocul
Ioan în pustie
Sfântul Nicolae
Simeon
Andrieu
Evangelistul Ioan
Luca
Marcu
Mateiu
Prorocul Zacharia
Apostolul Iacob
Filip

I.

Adormirea Maicei Domnului
Bunavestire
Nașterea Domnului Iisus Christos
Fuga la Egipt
Iisus în biserică de 12 ani
La nunta din Cana
Iisus pe mare
Învierea lui Lazar
Schimbarea la față
Răstignirea lui Iisus Christos
Punerea în mormânt
Învierea Domnului
Înălțarea — Floriile
Tăierea împrejur
Născerea Maicei Domnului
Pogorirea Duchului sfânt
Născerea sftului Ioan Botezătorul
Grigorie, Vasilie și Ioan
Adormirea sfintei Ane
Aflarea capului sf. Ioan Botezător.

III.

Botezul Domnului
Constantin și Elena
Sfântul Dumitru călător
Sfântul George
Maica Domnului
Petru și Pavel
Archangelii Mihail și Gavriil
P. Ioan Gură de aur
P. Ioachim și Ana

IV.

Iisus pe Cruce
Înălțarea sfintei cruci
Ilie prorocul în carul de foc
Tăierea capului sftului Ioan
P. Grigorie teologul
Sf. Vasilie

	Grupa I.					Grupa II.					Grupa III.					și Icoane din Grupa IV.				
	Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					Mărimea în cm.				
	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100
fôrte fine Cor.	39-20	44-80	58-80	81-20	106-40	35—	40-60	51-80	70—	89-60	30-80	37-80	46-20	61-60	78-40	28—	33-60	42—	56—	70—
fine . . .	26-60	29-40	46-20	50—	72-50	23-10	25-90	40-60	49—	65-80	20-30	23-10	35—	43-40	60-20	18-20	21—	30-80	39-20	56—
simple . . .	14—	16-10	18-20	26-20	30-40	12-60	14—	16-10	23-80	32-20	11-20	11-90	14—	21-70	29-40	9-80	10-50	11-40	19-60	26-60

Prețurile indicate în șema de sus sunt a se înțelege numai la icône pictate pe pânză. — Icoane pictate pe lemn costă cu 10%, ear' pe tinichea cu 15% mai mult decât pe pânză; pe aluminium și ține vor costa cu prețul metalului întrebuintat mai mult.

Deasemenea și cu angajamentul pentru prapori din ori-și-ce fel de materii și de ori-și-ce colòre pe lângă condițiile cele mai favorabile.

Scrisoare deschisă.

Dlui Dr. Alexandru de Vajda-Voevod.

Articolul dlui Alexandru Vajda, reproduc de „Tribuna“, diu ziarul „Deutsches Volksblatt“, aruncă ore-care lumină asupra situațiunii politice a Românilor din Ardeal, — dar' lasă în mintea cetitorului o serie ciudată de nedumeriri.

De sigur, vina pentru aceste părți puțin clare, nu e pe partea cetitorului, ci mai mult credem că cade în sarcina autorului, care n'a voit, seu n'a putut să presinte chestia destul de limpede, pentru a fi înțelesă de toți.

În interesul adevărului și a completei limpederi a chestiei pusă pe tapet de dl Vajda, îmi permit (lucru care va face desigur plăcere autorului) a-i cere următoarele lămuriri:

I. Dl Vajda afirmă:

- că numai pe baza unei hotărâri de partid se pôte lua parte la alegeri;
- că partidul național e împedecat de a ține adunări, și
- că până când o conferență națională românească nu se va pronunța pentru activitate, — *Românii vor rămâne în pasivitate.*

Așa dar' când vor începe Românii *activitatea politică*? Pentru-că rămânând motivele de sub a) și b) vecinic esistente, natural că și activitatea noastră vine amânată la calendele grecesci.

II. Pe ce basă crede dl Vajda, și cu ce vederi și program, că un viitoriu și ideal partid politic din Ungaria ar pute câștiga încrederea poporului român; și care ar fi spiritul timpului, care ar trebui să domnească în statul magiar, fără ca ideile de naționalitate și de cultură românească să fie vătămate? Scurt, care ar fi „*noua situație*“ de care vorbește în chip așa de nelămurit, se-i zic: *diplomatic*, dl Vajda? Nu crede ore dsa că o alianță cu un partid de guvernament, ori-care ar fi el, presupune în cazul cel mai bun tocmele, angajamente, concesiuni, și nu e ușor de prevădut, cam cine va avé partea leului?

III. Dl Vajda e convins, și aici de sigur are dreptate, că nici un străin cult, aparținând ori-cărei partide, care n'ar cunoșce raporturile politice de naționalități create în Ungaria, nu s'ar pute abține de a judeca tactica pasivității ca o *politică greșită*. Și deși dsa își propune să esplice cauzele acestei conduite politice, totuși, cu toate explicațiile date, chestia rămâne nu numai nelămurită, dar' chiar neatinsă. Cred, că fac un adevărat serviciu atrăgându-i deci atenția asupra acestui punct, și sunt sigur, că dsa, ca Român bun, care vrea să promoveze într'adevăr interesele poporului nostru, va găsi privilegiul, ca să ne dea explicația făgăduită și (de sigur din lipsa de spațiu seu dintr'o regretabilă scăpare din vedere) neîntinută.

IV. Insuși dl Vajda constată, că și pasivitatea presintă anomalii, pricinuind formarea unor elemente răslețe și oportuniste, pe cari le botéza cu numele de „*streberi*“, și, foarte optimist dsa, crede că numărul lor e așa de mic și de neînsemnat, încât s'ar pute numără pe degetele unei singure mâni.

Nu crede însă dl Vajda, că cu totă firea tenace a Românilor și cu tot caracterul lor etnic deosebit, dacă pasivitatea ridicată la rangul de teorie politică aproape nediscutabilă ar continua mult timp, aritmetica politică și socială a dlui Vajda ar fi departe de a fi știință esactă, și că numărul „*streberilor*“ s'ar înmulți așa de mult, încât pentru a face statistica lor, ar trebui degetele, nu dela o mână, ci dela o mulțime de mâni, și dela o înfinitate de picioare?

V. Se pare că dl Vajda, care dacă nu mă înșel, se dă ca teoreticianul politice pasivității, și-a tradus teoria prin

formula „*noi putem aștepta și vom ști lupta*“. Cum vom lupta? Crede ore dsa că lupta înseamnă a *nu lupta*? Și că individul, ca și poporul, capătă cu atât mai escelente calități de luptător cu cât renunță mai mult la toate mijlocele cari ar pute să-i crească și să-i potenteze desteritatea și puterea de luptător?

Nu crede dsa, ca om de știință, că *funcționarea, numai funcționarea în-tărește organismul*? Ce s'ar alege din piciorul său mână, — dl Vajda e medic — care n'ar face ani de-arândul nici o mișcare, ci ar fi lăsată în stare de înțepenie? Special în cazul în care ne preocupă, ce crede dsa, de unde va căpăta poporul român calitățile de luptător, dacă va sta tot cu mâinile încrucișate? Cum se știm lupta, când *tactica noastră politică cere să nu luptăm*? Acesta ar însemna o minune din o mie și una de nopți! Cum va căpăta, deci, în urma tuturor acestora, acest bun popor român *educație politică*, fără să-și exerciteze *drepturile politice*? Nu cumva la fel, cum s'ar crede că și înotul pôte fi învățat pe uscat, în teorie, fără să între omul în apă??...

Iată în câteva cuvinte nedumeririle, cari mi-le-a pricinuit cetirea articolului dlui Dr. Alexandru de Vajda-Voevod, și asupra cărora atât eu cât și mulți alți cetitori nedumeriți, am dori să căpătăm o explicație cât se pôte de lămurită, fiind chestiile ridicate de mare actualitate.

Borsec, August 1901.

Ulpiu Traian Mihai.

„Astra“ la Cohalm.

— 9 August n.

(Urmare și fine.)

„Onorată adunare generală!

Se plăcă ziua spre sêră și în curând va trece ca celelalte multe miliarde și miliarde de surori ale ei, în noianul veciniei, — dar' amintirea ei va rămâne pururea neștersă în inimile noastre și memorabilă se va numi această zi în istoria dezvoltării culturale a poporului nostru din acest cerc.

Zic neștersă va rămâne în inimile noastre această zi, pentru-că nimeni dintre noi cei de față nu va pute uita acest tablou, unde preoți venerabili împreună cu colegi ai lor mai tineri, — conducătorii poporului, — apoi importanții factori culturali, învățătorii, precum și cealaltă inteligență de totă sêma, toți acestia datuși-au mâna, ca în frățescă bună-înțelegere să chibzuiască și să făurască un viitoriu mai fericit pentru poporul nostru.

Și memorabilă va rămâne ziua de azi în istoria culturală a Românilor din acest tract, pentru-că azi edificiul nostru cultural din acest cerc, care de multe-ori amenința să se derime, se ridică mai falnic ca totdeauna!

Astăzi, ghiata indiferențului s'a spart și frații răslățiți prin toate unghiurile, s'au adunat pentru a se cunoșce, pentru a pune în serviciul poporului din care fac parte, puterile lor intelectuale și morale, precum și o parte din bunurile materiale, — pentru a se adăpa împreună din fântâna cea sfântă și nesecată a entuziasmului, culegând puteri nouă pentru viitoriu.

Astăzi poporul conducătorii s'ei și-i cunoșce și glasul lor ascultă, căci buni conducători sunt, „*cari își pun sufletul lor pentru turmă!*“ Astăzi a prins rădăcină în inimile noastre convingerea, că viața noastră socială și culturală, până acum atât de sarbedă, va lua un avânt imbucurătoriu!

De aceea vă mulțămesc din inimă tuturor acelor, cari auzind glasul nostru v'au grăbit a vă prezenta.

Mulțămesc părintelui Ioan Brotea, care în calitate de președinte, a condus adunarea de azi cu atâta tact și pricepere.

Mulțămesc poporului, care condus de bravi păstori, a luat parte în număr atât de frumos la sărbătorea de azi!

Și de încheiere, Vă rog:

Nu stingeți lumina care ați aprins-o azi aici, ci lăsați-o să lumineze și mai departe, ca și cei întunecați să vadă calea, care duce

la locul unde trebuie să se întâlnească tot Românul!

Unul fie-care din noi să ne facem de problemă a converti cât mai mulți pentru scopul nostru, a câștiga cât mai mulți membri pentru despărțământ, prezentând ca exemplu pe Exceleanța Sa, carele la toate societățile culturale, economice, de binefacere etc. este membru.

Asteliu lucrând, vom ajunge în curând a întinde peste tot cercul nostru o horă mare culturală românească, în care să se înșire tot Românul de bine!

Dee Dzeu, ca așa să fie!

Astfelu s'a stîrșit adunarea generală cercuală a despărțământului XXVII Cohalm al „*Astreii*“.

Și dacă mă întreb acum, cum de trecutul nostru a fost atât de lănged în despărțământ, și pentru-ce nu s'a luat inițiativa a se încerca mai înainte realizarea atâtor lucruri frumoșe, câte acuma s'au realizat și sunt pe cale a se realiza? — trebuie să răspund că nu lipsa de idealism, nu lipsa de bunăvoință, nu lipsa de puteri intelectuale și materiale a condiționat acesta, căci aceste frumoșe calități — spre laudă fie zis — o mare parte a cărturării noastre le posedă.

Ce ni-a lipsit însă este, că nu am știut că puterile răslățite nu plătesc nimica, n'am știut sau n'am voit să știm că numai cu puteri unite se pot face lucruri mari.

Asociațiunea este un cuvânt magic, cu care poți scote lapte din piatră.

„*Es ist ungläublich, was man durch eine beharrliche und allgemeine Association selbst der kleinsten Kräfte für eine grosse Macht bilden kann*“ — zice filosoful german Börne.

„În unire stă puterea“ — acesta ar trebui să o înțelgă odată și să o și practiceze poporul nostru și atunci va fi bine de el.

În special la noi în tract ar trebui să o înțelgă acosta acel preot tiner, cu 8 clase bună stare materială și cu rentă grasă dela stat, — care până acum în societate inteligentă românească nu s'a văzut, și de 6—7 ani de când e preot, nu a aflat de demnitatea sa a se face membru al Asociațiunei — măcar ajutătoriu. Ca să-i vezi fața la o astfelu de adunare — te-a ferit sfântul! Am înțeles că unul pe rămeșag a luat asupra-i sarcina de-a-l determina să vină la adunarea generală. Înzadar! căci respectivul a rămas cu pierdere, ear' pârintele — acasă!

Apoi părinte, ascultă părerea mea, noi nu suntem chemați a ne îngroșa numai punga! Un preot, care spre folosul nêmului seu nu știe să-și impună, și să se supună unei dări culturale, — *nu merită prescuri*.

De-altfelu, te-au făcut de rușine preoți bătrâni ca Iosif Lupu, din Ștena, Dămian Bușă din Agostin, Ion Mircea din Lovnic, cari au ținut să se presinte la adunarea generală, nebagând în sêmă bătrânețele, greutatea drumului, neprietinia vremii s. a.

Și acum un pomelnic. Fără ca să-și scuse absența, au lipsit dintre cărturarii nostri din despărțământ, următorii: Ioan Blaga preot în Iibert, Ioan Mircea paroch în Cața, George Bucur capelan în Crihalma, George Boldea învățător în Crihalma, Anton Mihailă învățător în Dăigora, Hariton Solca paroch și Ion Buzette inv., din Felmer, Ion Ciucan inv. în Mateiaș, Naftanail Pulca inv. în Ștena, Ioan Dumitrescu paroch Tieuș și Samuil Popoviciu paroch în Valendorf.

Nu mai cu motive binecuvîntate își pôte cineva scuza absentarea dela adunarea generală a despărțământului. Ne place a crede, că domni mai sus înșirați, sigur vor fi avut atari motive. Vom vedé la anul! Până atunci însă pe lucru!

Mai urmat-a apoi și o producție declamatorică-teatrală, arangiată de tineri univ., teologi și învățători etc., și după producție o petrecere animată până în zori de zi, — despre care însă a raportat altul, mai priceput în astfelu de materie.

„*Subscrisul*“.

Surdii aud. Nr. 27 al fôiei periodice „Die Illustrirte Welt“, Chiswick High Road, Nr. 626 Londra, W., conține o descriere asupra unei cure minunate contra surdității și vuetului în cap, care cură se pôte face acasă de pacient însuși și să aibă succes foarte bun. Ori-cine pôte primi un număr al acestei foi, trimițând adresa la redacțiunea aceleia.

Cărți și reviste.

A apărut:

„*Noua revistă română*“, Nr. 28 pe 1 și 15 August a apărut cu următorul cuprins: Literatură și patriotism, de C. Rădulescu-Motru, „*Hailerui Dóme*“, de T. Raica, Nunta țărănească în partea Olteniei de la Dunăre, de Anton Eliade, Cătelul frasinilor (din dătinile și credințele Românilor despre insecte), de St. Fl. Marian, Științele naturale în școlile secundare, de Dr. I. Simionescu, Din terminologia medicală a poporului român, de Dr. N. Leon, și novele, poezii, narațiuni, etc. — „*Noua revistă română*“ apare de două-ori pe lună în *Bucuresci* (Pasagiul român Nr. 20) și costă 24 lei pe an ediția de lux, 14 lei ediția simplă.

*

„*Balade alese*“, adunate de Teodor A. Bogdan (Bistrița, tipariul tipografiei A. Baci). Editura proprie a dlui Bogdan. Broșurica costă 20 fileri și formeză Nrul 1 din „*Biblioteca sâtenului*“.

*

„*Convorbiri literare*“ fascicolul pe August (anul XXXV) a apărut cu următorul cuprins: Ifigenia în Aulida (trad. în versuri, de P. Dulfu), Cum trebuie interpretată diferența dintră import și export?, de F. Robin, Noul program de limba latină, de C. Litzeic, Un act românesc de la mama lui Mihaiu Vitêzul, de D. Onciul, Blestemul bardului (trad.), de St. O. Josif, Morala lui Kant și adversarii ei (studiu) de Gr. Tăușan, P. Eliade: Filosofia lui La Fontaine (recensiune), de St. Orășan.

„*Conv. literare*“ apar odată pe lună în *Bucuresci* (stabilimentul grafic I. Socecu, calea-Victoriei Nr. 21) și costă pentru Austro-Ungaria 15 corone pe an.

FELIURIMI

Din viața lui Crispi.

Crispi ca ziarist. În viața lui Crispi a jucat mare rol gazetăria. Indată după absolvirea studiilor universitare tinerul Crispi a înființat în Palermo ziarul „*Oretero*“ (numit după numele unui rîuleț din hotarul orașului). Pe timpul revoluțiunei siciliene din 1848 a redactat ziarul „*Apostolato*“. Mai târziu a redactat cinci ani de zile ziarul „*Concordia*“ în Turin, ear' după acesta a întrat reporter la ziarul „*Progresso*“ cu 60 lire pe lună. În 1863 fiind expulsat din Piemont s'a dus la Malta, unde a înființat ziarul „*Valigua*“, pe care mai târziu și-l'a numit „*Staffetta*“. În acest ziaru a deschis campanie înverșunată contra Bourbonilor. În 1867 s'a dus la Roma și împreună cu Cairoli, De Boni și Berlani a înființat ziarul „*Riforma*“, care și azi există și în care până la 1893 seria des. Dela 1893 începând numai foarte rar mai scria câte ceva în „*Revista d' Italia*“, dar' fie-care articol scris de el în acest ziaru era comentat ca mare eveniment.

*

Primul amor al lui Crispi. Când era universitar în Palermo, Crispi locuia la o vêduvă sêracă. Vêduva avea patru fice, dintre cari Crispi îndrăgise pe a doua, cu numele Rosina, și voia s'o iee în căsătorie. Nici mama fetei, nici părinții lui Crispi însă nu se învoiau și ca să-și uite de acesta dragoste, tatăl seu l'a dus acasă. Amorul sicilian însă e tenace. Crispi când a audît, că în Palermo bântue colera, a luat un cal împrumut dela un vecin al lor și a fugit la Palermo. Rosina și o soră a ei erau încă în viață, dar' ceilalți membri ai familiei muriseră deja de coleră. Crispi a pus calul zălog și din banii căpetați pe el s'a susținut cîtva timp în Palermo, împreună cu fetele rămase orfane. La câteva săptămâni omul care împrumutase banii pe cal, a dus calul a casă la tatăl lui Crispi cerându-și banii și spunând, unde se află tinerul. Bătrânul în sfîrșit și-a dat învoirea și Crispi s'a cununat cu Rosina lui. După doi ani de viață fericită însă Rosina a răposat și scurt după aceea i-a răposat și fica pe care o avuseră împreună.

*

Bigamia lui Crispi. A doua soție a lui Crispi a fost Rosalia Montmasson. Căsătoria acesta s'a făcut întră împrejurări romantice. Crispi împreună cu mai mulți mazzinisti în

Februarie 1853 fusese deținut în Turin. În închisoare a făcut cunoștință cu o frumoasă mazzinistă, cu Rosalia Montmasson, care pe atunci era de 27 de ani și pe care a dus-o cu sine în exil la Malta. Espulsat și de acolo, din cauza agitațiilor, s'a hotărât să meargă la Londra, dar' voia să se cunune mai întâi cu R. Montmasson. Conform legilor din Malta, la căsătoria legală recerându-se numai binecuvântarea bisericeii, un călugăr jesuit i-a cununat.

Rosalia i-a fost apoi tovarăș fidel și s'a arătat vrednică de marele revoluționar. Când prin anii șezeciei se începuseră mișcările pentru uniunea Genuiei, Maltei și Siciliei, dînsa purta corespondența întră Rosolius Pilo — antecesorul lui Garibaldi — și întră tovarășii acestuia. Era neconținut pe mări, ca postilion întră Malta, Messina și Genua. Cu posta regulată conspiratorii nu puteau corespunda, din cauza cabinetului negru introdus de Bourboni. În 4 Maiu 1860, în presera plecării din Quarto, ruga insistent pe Crispi s'o ducă și pe dînsa în Sicilia; Crispi i-a răspuns însă că Garibaldi nu suferă să iee parte și femeii la expediția lor. La acesta Rosalia s'a dus la Garibaldi și a cerut voie să meargă și dînsa.

— Fie deci, dacă așa mult insisti; se știi însă, că te espui la primejdii mari, ear' eu nu pot lua nici o răspundere asupra-mi.

Și Rosalia s'a purtat în tocmai ca feciōra de la Orleans. Era tot în front, în plōia de glōnte, îndemnând la luptă, îngrijind pe cei răniți și însuflând curagiu celor obosiți.

După expediția celor „o mii eroi de Marsala” garibaldisti i-au făcut cadou o cruce de aur ornată cu diamante. Gloria de pe câmpul de război îi umpluse însă capul cu aluri de mărire, în cât făcea lui Crispi insuportabilă viața. Se credea mare personalitate politică, începuse a cheltui oribil și pe lângă extravaganțele de necrețut mai tortura pe Crispi și cu scene de gelosie. Întrăgă Italia cleveția de viața casnică a lui Crispi, așa că într'o vreme Crispi ajunsese până la planul să renunțe la deputație.

Pe atunci s'a întemplat, că în 13 Decembrie 1871 Crispi raportase colosal succes în parlament cu pledoaria pentru proiectul legilor garanțiale. Exaltat de triumf plecase a casă, și a aflat pe soția sa *turmentată*, zăcă-rind întră pisicele și câinii ei. Scărbît de ea a părăsit-o și s'a decis să divorțeze. Un anume Tamajo, amic al lui Crispi, a descoperit însă că actul de căsătorie încheiat în Malta, în Italia nu e valabil și astfel Crispi n'are lipsă de divorț. La un an după acesta Crispi s'a căsătorit apoi cu *Elena Barbajallo*, cu care a avut un fiu și o fiică; acum princesa *Linguglossa*.

Dușmanii lui Crispi mai târziu argumentau că a fost valabilă căsătoria cu Rosalia Montmasson și pe baza acesta l' acasau de *bigamie*.

Rosalia Montmasson în urmă s'a stabilit în Roma, unde trăiesce și acum și esă des la plimbare, pe pept cu crucea căpătată dela garibaldiști, și încunjurată de un cîrd de câni. E însă numai ruina amazōnei de odinōră.

Din public.)*

Mulțămîtă publică.

La concertul dat de tinerimea inteligentă din Colun în 4 August st. n. au intrat cu totul 84 cor. 20 bani, din care sumă subtrăgându-se spesele a rămas venit curat 13 corōne, cari s'au destinat pentru înființarea bibliotecii populare.

Timpul nefavorabil din acea qi a împedecat mult succesul material, dar' în butul acestuia inteligența din jur n'a pregetat a alergera la acest concert, dāndu-ne ajutorul sēu; și în special li-se aduce mulțămîtă și pe acesta cale următorilor domni cari au binevoit a suprasolvi: N. Huiu paroch (Găinari) 2 cor. 20 bani; A. Barbu inv. (Tălmăcel) 2 cor.; P. Bărbat v. not. (Drăguș) 1 cor. 80 bani; I. Tatu preot (Cichindeal) 1 cor. 60 bani; D. R. Cordescu director de bancă (Fofeldea) 1 cor. 20 bani; A. Morar v. not. (Cărtșōra) 1 cor.; N. Diatcu inv. (Cărtșōra) 1 cor.; I. Bonea paroch (Fofeldea) 80 b.; d-na

*) Pentru cele cuprinse în rubrica acesta Redacția nu primesce răspunderea.

Rafira Josif (Cărtșōra) 80 b.; L. Prașca (Sibiu) 80 b.; N. Vasu inv. (Porumbacu sup.) 40 b.; E. Cucu stud 40 b.; E. Crăciun ped. 20 b.; I. Marinescu inv. 20 b.; I. Mihu ped. abs. 20 bani.

Colun, în 15 August 1901 st. n.

Com. aranjator

Mulțămîtă publică

Simțindu-se neapărată trebuință de bănci corēspundētore în clasa I. a școalei gr. or. din Mercurea, dar' nedispunēnd cassa bisericeii de suma recerută, subscrisul spre acest scop a întreprins o colectă, la care au binevoit a contribui următorii:

Cassa de păstrare din Mercurea 34 corōne, Daniil Stroia, proprietar și cassar de bancă, în loc, 20 cor.; Dr. Ioan Stroia, protopresb. în Seliște; Ilie Măcellar proprietar în Gurarfului; Ilie Floaș, comerciant în loc, câte 5 corōne; Georgiu Drugociu, jendarm în loc 4 cor.; Aron Șerb, adm. par.; Ioan I. Helju, măcellar, Ioan Blaga, cancelist; Georgiu Stănese sen., măcellar; Ioan Cămpăan; Nicolae Presăcan; Ioan G. Helju; Georgiu Olariu; Ioan Fleșeriu 192; Nicolau Albu; Simeon Solomon; Ioan Nicōră, inv.; Anton Korán; Mărie Șofană; Georgiu Muntean, măcellar; Elie Petruț, comptabil; Andrei Floaș, toți din Mercurea; Elie Ciurugă preot în Șeica; I. Popescu, propr. în Sibiel; Moise Opriș, com. în Armeni, toți câte 2 corōne; Ioan Oprean, preot em. în Cunța; Iul Nemes, măcellar în loc; Ioan Dragomir, com. în Gărbova; Cons. Herța compt. în Seliște; toți câte 1 corōnă. Dumitru Sērbu din Sibiu 2 corōne. Dela maiialul de a dōua zi de Rosalii a. c. 4 cor. 80 bani; — în total 123 corōne 80 bani.

Primescă deci toți P. T. contribuēnți și pe acesta cale convenita mulțămîtă.

Mercurea, la 2/15 August 1901.

Nicolae Simulescu
învătătoriu

Mulțămîtă publică

Cu ocasiunea adunării despărțemētului al XIII-lea Abrud — Cămpeni al „Asociațiunei pentru literatura și cultura poporului român”, care s'a ținut în comuna noastră *Certege* în 4 August 1901 la inițiativa D-lui preot gr. catolic din Bucium-Șasa *Ariton Popa* s'au adunat pentru procurarea de vestiminte și cărți pentru elevii miseri dela șcōla din *Certege* suma de 52 corōne 66 bani. Pentru acesta maritimōsă dārnicie subscrișii în numele nostru și a celor ce vor beneficia venim a mulțāmi și pe acesta cale acelor binefăcētori, cari au contribuit, și cu deosebire D-lui inițiatoriu *Ariton Popa* preot, și Onorațiilor Domni Dr. Zosim Chirtop avocat în Cămpeni, carele a contribuit 20 corōne, și Dr. Vasiliu Preda avocat în Cămpeni carele a contribuit 10 corōne etc; aducēndu-le acesta mulțāmîtă rugām pre atotputernicul D-șeu să le dea putere și viață îndelungată spre a putē veni și în viitoriu în ajutoriu celor lipsiți

Certege, în 11 August 1901.

Constantin Cothizel
preot gr.-or.

Ioșif Arieșian
preot gr.-cat.

Mulțămîtă publică

Cu ocasiunea ținerii adunării despărț. Mercurea al „Asociațiunei pentru literatura română și cultura pop. român” la 11 August a. c. în Mercurea, din partea unui grup de elevi ai seminarului „Andreian” sub conducerea abs. de pedagogie I. Tănase s'a dat în favorul șcōlei gr.-or. de aici un concert, la care au binevoit a contribui următorii P. T.

Ioan Măcellariu, din Sângătîn, M. Hanerth, fam. Csiky, din Mercurea, și fam. Bittea din Cut, cu câte 5 cor. Szűcs E. forestier din Mercurea, cu 4.60 cor., H. Mangesius, prim pretor, Ilie Floaș com., Ioan Droc, protopop, fam. Kabdebó; Dr. C. Albu adv. toți din Mercurea, Adam Micu, not. Poiana, Ilie Topârcean, notar Apoldul de jos; Demetriu Munthiu, notar Reciu, Ioan Cosma not. Luduș, L. Prașca Sibiu, P. Predovicu preot Vingard, toți cu câte 4 cor.

Dr. V. Capesius medic în Mercurea și D-sōra Elis. Greavu din Roșia de Sēcaș, câte 3 cor. 60 bani, Iuliu Roșca inv. Alba-Iulia, P. Cordea presb. Rach. Suciu, fam. Solomon toți din Spring, I. Miclea din Boz, N. Cre-

țariu, E. și A. Maier toți din Vingard, fam. Löw, D-na Nemeth, G. Muntean, I. Nicōră, I. Helgiu V. Langhammer inginer, Matilde Muntean, N. Hōchssmann cond. de cărțile fund., I. Finger notar, A. Fleischer com., D. Stroia cassar de bancă, R. Marszy, Báro A. Bánffy, G. Stănese, Marie Șufană, F. Bratian toți din Mercurea, N. Deac presb. Roșia, N. Lupescu prof. Craiova, I. Mărginean inv. Ghirbam, D. Orăștian, Alexandru Șerbu Apoldul de sus, Cornel Muntean Reciu, I. Trōnca inv. Luduș, A. Măcellariu Sângătîn, toți câte 3 cor., I. Dobrotă presb. Aron Șerb presb. — inv., Mina Ciugudian, N. Dobrotă presb., N. Șerb inv., N. Branga comp., I. Vlad jun. toți din Poiana, I. Dăian cleric abs. Sângătîn, N. Ra-deș Șard, D. Vulc Seliște, B. Szatmáry, Révay subjudet, Komjászegi cancelist, Dr. Löw adv., Hedvig Gross, G. Drugociu, I. Schöpp pretor, M. Minth toți din Mercurea, I. Muț jurist, Ludoș, D. Ivan inv. Apoldul mare, I. Moga preot Rod, I. Oprean preot resignat Cunța, N. Frățilă, R. Pop abit. Ludoș, D. Iuga notar, I. Ghenie presb. Rod, I. Orăștean presb., Ioan Lazar presb., I. Oltean dir. și inv. toți din Apoldul de jos, Oct. Popp Presaca, K. Balló și N. Elekes Cunța, toți câte 2 cor., I. Vlad sen. Poiana 1 cor., 70 bani, M. Schöpp, W. Keinzl, S. Vándory, Par. Ciuruga toți din Mercurea, N. Bulea, N. Stanciu Girbam V. Osvadă, I. Fărcaș, N. Popa Apoldul de jos și I. Tănase inv. Ludoș câte 1 cor., 60 bani, N. Popp stud. Alba-Iulia, I. Popa N. Petruț, I. Goșa cadet, D. Herța din Seliște, toți cu câte 1 cor., Suma totală a întratelor a fost

cor. 258.70, din care, detragându-se spesele cu adunarea desp. Asociațiunei, cu arangierea concertului, întreținerea concertistilor și spesele de drum cu cor., 187.78, — rezultă un venit curat de cor., 70.22 care s'a destinat pentru procurarea de diferite mobile și aparate în șcōla de aici.

Primescă deci toți P. T. contribuēnți sincerile mulțāmiri.

Tot odată se aduce mulțāmîtă și d-nului Ioan Tănase și consoților sēi pentru oste-neala dată întru aranjarea concertului.

Mercurea, la 14 August 1901

pentru cassa

Ioan Blaga

Anuarul I

al

„Reuniunei sodalilor români din Sibiu”

publicat de

Comitetul Reuniunii.

Cuprinde unele date dela întemeierea ei până la 31 Decembre 1899.

Se află de vînzare cu prețul 1-20 cor. plus 20 bani porto la

Librăria Tipografiei archidieceesane.

La Librăria Tipografiei archidieceesane se află în comisiune:

Curs practic de limba maghiară

pentru șcōlele populare române.

Intocmit pe baza noului plan ministerial de învățămēt și a planurilor noastre școlare confesionale

de

Ión Dariu,

cu concursul ma multor bărbat de șcōlă.

Partea a II-a. — Pentru anul al III-lea și al IV-lea de șcōlă.

Prețul 60 fil.

A eșit de sub tipariu în Tipografia archidieceesană:

APOSTOLUL

— cu litere latine —

cu binecuvēntarea I. P. S. Domn Ioan Metianu, arhiepiscop și metropolit și se află de vînzare la **Tipografia și Librăria archidieceesană în Sibiu** cu prețurile: broșat **7 cor.**, legat în pânză neagră **9-50 cor.**, ediție de lux broșat **8 cor.**, legat după cum se comandă.

A eșit de sub tipariu în **Tipografia archidieceesană:**

OCTOICHUL CEL MIC

— cu litere latine —

care cuprinde: *Rēnduēla Vecerniei*, *Utreniei* și a *Liturgiei*; cele opt glasuri pentru *Dumineci*, *Podobiile*, *Polieleul*, *Pripelele*, *Catavasiile*, *Irmōsele*, *Sfetilnele* și altele.

Prețul unui exemplariu legat simplu **1-60 cor.**, legat în piele cu copcii galbene **3-20 cor.** plus porto postal **30 bani**. Legătură mai fină după cum se comandă.

Librăria Tipografiei archidieceesane.